

www.boekerij.nl

Henriette Lazaridis Power

De erfenis

We rapen dingen op, maar verliezen ze ook weer, als reizigers die alles in hun armen moeten meedragen, en wat we laten vallen, wordt weer opgeraapt door degenen achter ons. De stoet is heel lang en het leven is heel kort. Tijdens de tocht sterven we. Maar buiten die tocht is er niets, dus daaraan kan niets verloren gaan.

– Tom Stoppard, *Arcadia*

Callie

Februari 2000

Op die zeldzame momenten dat ze de wereld om haar heen niet onder controle had, gaf mijn moeder de schuld vierkant aan Amerika, het land waarnaar ze in 1959 met tegenzin vanuit Griekenland was geëmigreerd. Mijn vader kaatste dan terug dat in Griekenland ook niet alles koek en ei was, maar ze negeerde hem, want hij was een Amerikaan.

Ze hadden elkaar in 1955 in Griekenland ontmoet, toen mijn vader in Athene gelegerd was in het kader van de Amerikaanse missie, waar ze vanwege het Marshallplan wegen bouwden en bruggen repareerden. Vier jaar lang leidden ze een ravissant leven vol feestjes en danspartijen, in een stad die hard aan de weg timmerde om de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog van zich af te schudden, evenals de burgeroorlog die daarop volgde. Toen ze eenmaal getrouwd waren en het tijd was om te kiezen in welk land ze gingen wonen, trok mijn vader aan het langste eind. Hij vloog er eerder dan mijn moeder naartoe om het enige huis te kopen waar ze ooit in zouden wonen. Toen ze zich bij hem voegde in de keurige voorstad van het provinciale Boston, waar ze niemand kende en weinig begreep van het Amerikaanse leven, reageerde mijn moeder prompt en stellig. Om deze, in haar ogen afstotelijke wereld buiten te sluiten, haalde ze het bruine papier uit de verhuisdozen en plakte dat voor elk raam van hun bungalow.

Ze bleef binnen, foeterde op mijn vader en op alles waarvan ze wist dat het zich aan de andere kant van het papier bevond. Ze staarde nijdig naar de schaduwen van de buurtkinderen als die vanuit hun tuin door die van haar renden. Ze hingen rond bij de

afgeplakte ramen, terwijl ze zich afvroegen wat daarbinnen verborgen was. Zij sloeg dat schimmentheater gade en moest denken aan de *Karagiozis*-poppenspelen die ze als kind had gezien.

Na een week haalde mijn vader het papier weg. Hij nam haar mee naar het raam en dwong haar naar het smaragdgroene gazon en de dikke knoppen in de kornoelje te kijken.

‘Kijk nou eens,’ zei hij, bijna in tranen. ‘Wat prachtig dat is.’

Zij vond dat helemaal niet. In gedachten had mijn moeder die met papier afgeplakte kamer nooit echt verlaten. En gedurende mijn hele jeugd heb ik mijn best gedaan om door haar uitgenodigd te worden om bij haar te mogen zijn in het Griekenland van haar verbeelding en dat ze zich herinnerde.

Ik ken dit verhaal over de met papier afgeplakte ramen omdat mijn vader het me voor zijn dood heeft verteld, inmiddels zo’n tien jaar geleden. Ik weet niet waarom hij het me vertelde. We zagen elkaar niet zo vaak, dus het was vast belangrijk voor hem dat ik het wist. Misschien wist hij dat als hij eenmaal was gestorven ik alleen met mijn moeders verhalen zou achterblijven. Misschien wist hij dat het beter voor me was dat ze wat werden afgezwakt.

Want gedurende mijn hele jeugd, totdat hij het hele project opgaf en vertrok, heeft hij gezien hoe ik bij mijn moeder om de verhalen bedelde die ik uit mijn hoofd leerde; over het statige huis in de stad Patras, waar mijn moeder, haar zussen en broer konden doen wat ze wilden, onder de welwillende blik van hun elegante ouders; over de boerderij op het platteland, waar de kinderen de hele dag in bomen klommen en vers fruit aten. Mijn moeder wilde altijd maar wat graag tegemoetkomen aan mijn verzoeken. Dan haalde ze onder het praten een pot sinaasappelmarmelade tevoorschijn en lepelde de lekkernij die ze van onze zomerse vakantie in Griekenland had meegebracht in een kom, waar we samen uit aten. Ik vond het eigenlijk niet zo lekker – de zoete siroop kon het amper winnen van de bittere citrusvruchten – maar ik wachtte op mijn beurt met de lepel, blij dat ik bij mijn moeder zat en me kon laten aan haar herinneringen aan betere tijden en plekken.

Soms drong ik er bij haar op aan om een stukje geschiedenis op te helderen of om een detail nader toe te lichten.

‘Wat?’ zei ze dan, en dan draaide ze zich met een verschrikte blik naar me toe. ‘Wat zei je?’

En dan deed ik alsof ik niet had gemerkt dat ze mij helemaal was vergeten. Feitelijk vertelde ze de verhalen helemaal niet aan mij; ze sprak eenvoudigweg in mijn bijzijn hardop uit waaraan ze ongeveer elke minuut van de dag dacht.

Op een zaterdagmiddag in Boston, eind februari, gaat de telefoon en ik herken het netnummer van Patras. Vlak nadat ze weduwe is geworden, is mijn moeder daarnaartoe terugverhuisd, en sindsdien spreken we elkaar slechts met grote tussenpozen via de telefoon. Zo is het beter. Ons laatste telefoongesprek van een aantal weken geleden eindigde ermee dat ze klaagde over haar twee zussen, dat ze zo grof deden, vrouwen die voor mij nooit anders dan lief zijn geweest.

Ik laat de telefoon rinkelen, maar ga op de bank zitten en dwing mezelf ten slotte op te nemen. Tot mijn verbazing hoor ik aan de andere kant van de lijn de stem van mijn nicht Aliki.

‘Calliope,’ zegt ze.

De korte o-klank in haar Griekse uitspraak brengt me in een oogwenk naar een leven dat zich maar net aan de andere zijde van een dunne wand bevindt. Formeel heet ik Calliope Notaris Brown. Ik ben de laatste van een serie muzen in mijn moeders familie, zij is Clio, de dochter van Urania. Maar Callie Brown is mijn Amerikaanse alias. Daardoor kan ik mezelf gemakkelijker wijsmaken dat het Griekse deel van mij niet bestaat, dat ik met niemand anders in verbinding sta dan met de mensen en plekken die ik zelf kies. Nu heeft het geluid van één flinterdunne klinker dat allemaal weer opgerakeld. En Aliki’s alt roept ook de angst op dat ze belt om me te vertellen dat mijn moeder is overleden.

‘Aliki. Wat is er aan de hand?’ We hebben elkaar al een tijd niet gesproken, maar ik spreek als altijd Grieks met haar.

‘Het gaat om oom Nestor,’ zegt ze, haar typische, zangerige stem klinkt verdrietig. ‘Hij is dood.’

Ik voel opluchting dat het niet om mijn moeder gaat, ben dan verdrietig om Nestor en schaam me vervolgens voor mijn opluchting. Ik zie Nestor nog zo voor me, vijf jaar geleden heb ik hem

voor het laatst gezien, zijn krullende, zwarte haar doorstreept met wit. Beethoven speelt op de achtergrond. 'Luister, Calliope. De pauken,' fluistert hij, terwijl hij met zijn losse vuist in de lucht met de muziek mee slaat. Ik zit op zijn met fluweel beklede bank en we drinken rode wijn.

'Wat is er gebeurd?' Nestor moet nu rond de zeventig zijn. Maar ik weet zeker dat alleen een krankzinnig ongeluk hem geveld kan hebben.

'Het was een hartaanval.'

'Zijn hart?'

'Ze ontdekten eervorig jaar dat hij het aan zijn hart had.'

Ik krijg helemaal een warm gezicht als ik me realiseer dat ik er geen idee van had dat hij ziek was. Ik beschouwde hem altijd als de krasse vrijgezel die bij slecht weer graag de Olympus mocht beklimmen of tijdens zijn lerarenvakanties ging skiën in de Franse Alpen.

'Hij wilde niet dat iemand het wist,' zegt ze.

'Maar hij heeft het jou wel verteld.'

'Als jij hier was geweest, Calliope, dan had hij het aan jou verteld. Hij was zo trots op je.'

'Trots op me?' Er borrelt een snikje op.

'Paki,' zegt ze, en ik glimlach om die oude bijnaam. Van Calliope naar Calliopaki – kleine Calliope – naar Paki.

'Ik ben er. Wanneer is de begrafenis, Alik?''

'Daarom bel ik.'

Ik vraag me nu opeens af waarom mijn moeder me eigenlijk niet heeft gebeld. Ik krijg even een beeld van haar, duizelig van verdriet, dikke ogen en niet in staat om een nummer te draaien. Maar die gedachte wordt in de kiem gesmoord. Mijn moeder toont geen akelige emoties.

'De begrafenis is aanstaande maandag,' zegt Alik. 'Ik had je wel eerder willen bellen, maar ik dacht dat je moeder dat al had gedaan.'

'Hoe laat?'

'In de ochtend.'

Ik denk aan al de keren dat ik in mijn jeugd in de fel brandende middagzon van Athene aankwam.

'Alik, ik zal kijken welke vluchten er zijn, maar ik denk niet dat ik er op tijd kan zijn. Ik kan vast niet eerder dan morgen vertrekken.'

'Dat geeft niet. Er is nog iets anders.'

'Is alles goed met mijn moeder?'

'Met haar is het prima.' Er klinkt iets afgemetens in haar stem door en ik wilde dat ik snapte waarom. 'Maar het gaat om het testament. Je moet naar Patras komen voor het testament.' Ietwat schaapachtig legt ze uit dat Nestor zijn vierkante bungalow aan haar en haar man, Nikos, heeft nagelaten, maar de hele inboedel, met inbegrip van een stapel dozen en boeken, aan mij. Hij heeft ook twee miljoen drachmen aan me vermaakt, bijna zesduizend dollar, een aardig sommetje voor iemand die het zijn hele leven met een leraarsloontje heeft moeten doen. En met de huidige stand van mijn bankrekening ook een aardig sommetje voor mij.

'Je moet komen om het formulier te tekenen,' zegt ze. 'De Aanvaarding van Nalatenschap.'

'Alik, het lijkt me heerlijk om te komen,' zeg ik, en ik heb meteen spijt dat ik het zo formuleer. Het gaat om een sterfgeval in de familie, het is geen vakantie. 'Maar ik geloof niet dat ik stante pede van mijn werk weg kan.' Mijn baan behelst het inzamelen van geld voor een privéschool. Ik neem contact op met patriarchen met oud geld, wier namen maar een beetje traditioneler Noord-Amerikaans klinken dan die van mij. 'Ik weet zeker dat ik het vanuit hier kan regelen. Het consulaat is vijf minuten lopen hiervandaan.'

'Denk je echt dat je niet kunt komen?' Ze klinkt nu bijna bezorgd.

'Wat is er aan de hand, Alik? Is er soms iets wat je me niet vertelt?'

'Dat wil ik niet zeggen.' Dit is niet de Alik die ik me kan herinneren. Ze is drie jaar ouder dan ik, altijd rebels en ze neemt geen blad voor de mond. Vroeger sloeg ik haar aandachtig gade om te leren hoe je bij volwassenen voor jezelf moest opkomen, en later bij mannen, die haar te pas en te onpas naffloten.

'Zeg het nou maar.'

'Nou, volgens mij heeft je moeder je niet voor niets niet gebeld.'

Ik denk dat ze niet wilde dat je hier op tijd zou zijn, Paki. Ze doet heel raar over het feit dat Nestor die spullen aan jou heeft nagelaten.'

'Hoe bedoel je "raar"??'

'Alsof ze niet wil dat je ze krijgt. Of ze bekijkt. Ik denk dat zij heeft gedacht dat als ze nou maar lang genoeg wachtte met jou te vertellen dat hij is overleden, er wel een wettelijke manier zou zijn om die spullen zelf te houden.'

De telefoon kraakt; buiten, in Pinckney Street, slipt een auto met zijn wielen over de sneeuw.

'Wauw,' zeg ik.

'Dus ik vind dat je moet proberen om toch te komen, Paki.'

'Ja,' zeg ik, en het is bijna een fluistering.

In Nestors woonkamer stonden langs de muren boekenkasten met heel veel boeken, maar vooral metalen cassettes met film- en geluidsbanden. Alle symfonieën van Beethoven, opgenomen van de radio; Nestors afdalingen van tientallen bergen, vastgelegd met zijn 8mm-camera. Als kind, als tiener, als student. Ik vond het fantastisch als hij me de films liet zien of de muziek voor me draaide. Maar ik vond het 't allermooiste als hij zijn houten kisten met zee-schelpen openmaakte of me vertelde over zijn glazen flesjes waarin hij het zand bewaarde van stranden van over de hele wereld, allemaal met een etiket met daarop de vermelding van de plek en de datum waarop hij het had verzameld. Dan plantte hij me op de fluwelen bank en gaf me een flesje, zei tegen me dat ik me het strand in Noord-Afrika of Sardinië moest voorstellen, waar hij het vlak bij de branding had gevuld. Ik beloofde hem dat ik naar die plekken toe zou gaan en mijn eigen avonturen zou beleven. Maar daarin heb ik hem moeten teleurstellen, want ik besteedde meer tijd aan het rondgraven in mijn hoofd, waar ik een pad tussen hoop en overgave moest bedwingen, dan in een vreemd land. Ik vind het zo verdrietig dat mijn laatste herinneringen aan hem van vijf jaar geleden dateren. Ik weet dat ik Nestors trots, waar Aliki het over had om me te troosten, niet verdient.

'Je moet je moeder bellen,' zegt Aliki.

Mijn moeder had altijd kritiek op de chaos in het huis van haar broer en dreef de spot met zijn gewoonte om op zijn reizen

vreemde voorwerpen te verzamelen. Waarom zou ze in hemelsnaam die dingen nu opeens zelf willen hebben en er een stokje voor willen steken dat ik ze krijg?

‘Aliki, mag ik dan bij jou logeren?’

Even een aarzeling – ze weet wat mijn moeder vindt van zulk gebrek aan respect – en dan zegt ze tegen me dat ze me dolgraag weer wil zien.

Nadat ik haar beloofd heb dat ik haar zal bellen zodra ik mijn reisinformatie heb, nemen we afscheid en blijf ik nog even in het hoge vertrek naar de ruisende telefoon staan luisteren. Buiten waait een harde wind vanaf de rivier en mensen lopen met het hoofd gebogen tegen de kou, die ik door de ramen heen voel sijpelen.

Achter me rinkelen sleutels in het slot en Jona komt binnen, hij stampst kreunend met zijn voeten op de deurmat.

‘Cal, volgens mij heb ik geen gevoel meer in m’n neus,’ zegt hij. Ik hoor dat hij boodschappentassen neerzet, op het keukenaanrecht aan de andere kant van de ruimte.

‘Gaat het wel, Cal?’

Hij heeft zijn jasje en hoed opgehangen en zijn laarzen uitgedaan, en staat bij de deur naar me te kijken, zijn bruine haar valt over zijn ogen. Cal: mijn homerische muzennaam van vier lettergrepen gereduceerd tot iets wat klinkt als een cowboy of honkballer. Een mooie naam, vind ik.

‘Mijn nicht belde,’ zeg ik en ik gooi de telefoon op de bank. ‘Mijn oom is overleden.’

‘Welke?’

‘Ik heb er maar een. Mijn moeders jongere broer.’

Ik heb Jona Sullivan ontmoet bij een biertje in The Stevens en bijna twee jaar geleden ben ik naar zijn tweekamerappartement verhuisd, onder aan Beacon Hill. Hij weet niet veel van mijn familie en dat is mijn schuld, niet die van hem.

‘Wat naar, Cal.’ Hij komt naar me toe en omhelst me, drukt mijn armen tegen mijn lichaam. Zijn gezicht is koud.

‘Het gaat wel, hoor.’ Ik bevrijd me en begin de boodschappen uit te pakken. ‘Hij schijnt me wat spulletjes te hebben nagelaten. Ik moet naar Griekenland om een formulier te ondertekenen, zodat ik de erfenis in ontvangst kan nemen.’

‘Ga je dat doen?’

‘Ik heb Alike net verteld van wel.’

‘Waarom klink je dan niet blij?’

‘Ik ben verdrietig over mijn oom.’

‘Daar trap ik niet in. Wat is er aan de hand?’

‘Het is ingewikkeld. Dat weet je best.’

‘Cal,’ zegt hij en hij loopt naar me toe.

‘Laten we het er nu niet over hebben, Jona.’ Ik probeer luchtig te klinken. ‘Trek maar een fles wijn open.’

‘Waar ben je dan bang voor?’

‘Wie zegt dat ik bang ben?’

‘Cal, ik ken je. Je steekt je kin naar voren, hangt de stoere meid uit, maar je bent duidelijk ergens bang voor.’

Hij omvat mijn kin met beide handen en trekt mijn gezicht naar zich toe. Ik laat toe dat hij me een kus geeft.

‘Oké,’ zeg ik. ‘Omdat ik er graag naartoe wil. Maar dit is nou precies waarom ik niet met mijn moeder praat. Als ik ga, hoop ik dat alles geweldig wordt, en dan weet zij het vervolgens weer voor elkaar te krijgen dat ik me afschuwelijk voel.’

‘Zie je nou hoe het werkt?’ zegt hij terwijl hij de kurk uit een fles witte wijn trekt. ‘Je vertelt me wat je dwarszit en daarna voel je je beter. Voel je je nu niet beter?’

Jona gelooft dat het zo eenvoudig ligt met emoties, alsof je ze zo uit een reusachtige doorzichtige beker kunt schenken. Behalve dat hij vergeet dat als de combinatie verkeerd is – of juist goed – alles tot een uitbarsting kan komen.

‘Ik voel me beter.’

Later vrijen we, geprikkeld door de rest van de witte wijn en een extra fles lekkere champagne, waar we op mijn vijfendertigste verjaardag niet aan toegekomen zijn. Ik ben vastbesloten om me door geen enkele gedachte aan mijn moeder in een sombere stemming te laten meesleuren die pas na dagen weer opklaart. Jona geniet van mijn agressie. Ik zie het in zijn ogen; hij geniet van en is bijna trots op mijn suggesties, mijn verzoeken. Het zou zo gemakkelijk zijn om me in mezelf terug te trekken. Ik zou daar met mijn rug naar hem toe kunnen liggen, over het hek van onze vliering liggen kijken naar de nagenoeg kale kamer beneden en de gordijn-

loze ramen die glanzen in het straatlicht. Maar ik dwing mezelf te concentreren op hoe ik nu ben, mijn pure zelf, ronddartelend zonder familiebanden of erfenis. En als die persoon schuif ik mijn been over hem heen en duw me tegen hem aan zoals hij het lekker vindt, wetend dat de seksuele activiteit me beschutting zal bieden.

Als ik de volgende ochtend vanaf de vliering naar beneden klauter, zit Jona op de bank een kom corn flakes te eten, zijn wollen sokken lubberen aan zijn voeten, alsof hij er kilometers op heeft rondgelopen. Ik zie een strook bleke huid waar zijn T-shirt door de kussens wordt opgestroopt.

‘Een van een trap afdalend naakt,’ zegt hij glimlachend met een mondvul cornflakes.

‘Behalve dat ik een shirt aan heb.’

‘Niet zoals ik het uit deze hoek zie.’

Ik ga extra zwierig lopen en haal de koffie uit de vriezer.

‘Wat gaan we aan je oom doen?’

‘Ik heb de vluchten bekeken. De begrafenis haal ik niet.’

‘En dat andere?’

‘Ik weet nog steeds niet zeker of ik wel moet gaan.’

‘Je hebt het Alike al beloofd.’ Hij zegt haar naam met zware medeklinkers, Amerikaanse klanken die hij vóór in zijn mond uitspreekt.

‘Ze kan de spullen voor me opslaan. Dan kan ik er een andere keer naar kijken.’

Ik laat de koffiemolen draaien.

‘Misschien moet ik wel met je meegaan.’

‘Wat?’

‘Je weet wel,’ zegt hij. ‘Meegaan, de familie ontmoeten. Indruk maken op de familie,’ zegt hij, en hij zet zijn kom in de gootsteen en gaat met een sprongetje op het aanrecht zitten.

‘Ik ga geen familiecrisis oplossen door nog een familiecrisis aan mijn leven toe te voegen.’

‘Zeg je soms dat ik een crisis ben?’

‘Jona, ik kan niet zomaar met je aan komen zetten.’

‘Waarom niet?’

Ik kijk hem een hele tijd aan en begin dan het koffiedik weg te lepelen. Hij pakt mijn hand vast en wrijft met zijn duim over de